

OECD Economic Outlook: May No. 76 - Volume 2004 Issue 2

Summary in Dutch

Economische vooruitzichten OECD: Mei nr. 76 – volume 2004 nummer 2

Nederlandstalige samenvatting

VERSNELLING ONDANKS PROBLEMEN OP DE OLIEMARKT

Jean-Philippe Cotis, hoofdeconoom

Na de vertraging van 2001 werd de economie instabiel en economen, maar ook het algemeen publiek, verlangen nu naar een gelijkmatig en zich doorzettend herstel, niet gestoord door chronische geopolitieke risico's of abrupte omwentelingen in de olieprijsen en op de financiële markten.

Hoewel het economisch tij in de laatste paar kwartalen van regio tot regio verschilde, waarbij de Verenigde Staten vooruit snelde, Oost-Azië vertraagde maar dat bij een snelle groei en het continent van Europa verder ploeterde, lijken huishoudens in de gehele OECD vertrouwen te ontberen. Dit alles doordringende besef van onzekerheid lijkt aanstekelijk, aangezien na een jaar van een recordgroei van de wereldhandel, het zakelijk vertrouwen in de Verenigde Staten en Europa teruggevallen is tot net boven het historisch gemiddelde, waardoor de hoop dat het GDP zou blijven groeien boven de trend in de volgende paar maanden de bodem ingeslagen werd.

Vergeleken met de voorzichtig optimistische verwachtingen die men zelfs twee maanden geleden nog maakte, is deze omslag een bron van teleurstelling. Deze omslag is grotendeels het effect van een stijging in de olieprijs die de reële inkomens negatief beïnvloed heeft en ook het vertrouwen in de OECD-landen nadelig beïnvloed heeft. Er zijn echter ook goede redenen om te geloven dat ondanks de turbulente ontwikkeling van de olieprijs in het recente verleden de wereldeconomie in een niet al te verre toekomst zijn vaart terug zal krijgen. Ondersteund door positieve balansen en hoge winsten, kan het herstel van ondernemingsinvesteringen in Noord-Amerika zich doorzetten en ook werkelijk in Europa beginnen, terwijl het koopgedrag van de consument zijn voordeel zal

doen van de recente daling van de olieprijs tot minder drukkende niveaus, in een context waarbij er steeds meer banen gecreëerd worden en de monetaire condities zeer gunstig blijven. Al met al, zijn er nog steeds enkele goede gronden om te verwachten dat de economieën van de OECD opnieuw in de loop van 2005 en 2006 meer dan trendmatig zullen groeien.

Vanuit een geografische perspectief zal de vaart van dit herstel gunstig beïnvloed worden door de zich doorzettende Aziatische dynamiek, in China, waarbij de activiteit in het derde kwartaal versneld is, gevolgd door een gewenste vertraging tijdens de eerste helft van het jaar en Japan, dat een spectaculaire comeback heeft laten zien op basis van een hernieuwd exportoffensief, dat zich verbreedde tot een herstel van de investeringen, werkgelegenheid en tenslotte ook de consumptie, voordat men in de laatste paar maanden een pauze bemerkte. De sterkte van dit herstel zal ook nog gestimuleerd worden door de positieve ontwikkelingen in Noord-Amerika. Maar men moet afwachten of het vasteland van Europa een sterke ondersteunende rol zal spelen in de bemerkte groei van de uiteindelijke binnenlandse vraag.

Wat betreft dit laatste onderwerp gokt deze *Outlook* met reden op Europa. Beredeneerd: men kan in de Eurozone een duidelijk herstel van de uiteindelijke binnenlandse vraag in 2005 – 06 bemerken, terwijl de productie van de wereldhandel en de OECD niet in deze periode versnelt. Het vasteland van Europa en meer specifiek Duitsland kunnen op een dergelijke manier genoeg onafhankelijke vaart krijgen om het relatieve groeipad hoger te maken. Om dit scenario te realiseren is het enigszins nodig dat de olieprijs en de wisselkoersen stabiel blijven. Dit zou het mogelijk maken dat een traditioneel zwak veerkrachtige Eurozone de snel groeiende economieën van de OECD zal gaan inhalen.

Een hoge waarde van de Euro, in een context van verslechterende externe onevenwichtigheden of een verdere groei van olieprijsen, kan daarom onevenredig het vasteland van Europa belasten, omdat de groei nog steeds te sterk afhangt van de export en hoge olieprijsen niet gepaard gaan met hoge groeicijfers van de productie en meer vraag naar energie.

Mogelijk is Europa echter niet zo sterk in het nadeel, vergeleken met de rest van de OECD, en kan het deze hoge olieprijs aan. Mocht er nog een olieschok komen, dan zouden de OECD-landen (waaronder ook de leden van de Eurozone) minder kwetsbaar dan in het verleden zijn. Allereerst geldt dat de afhankelijkheid van olie, zoals uitgedrukt in het aandeel van het GDP, gehalveerd is sinds de jaren zeventig, wat heeft geleid tot een veel lager druk op het inkomen dan in het verleden, voor zowel huishoudens als ondernemingen. Tevens geldt - en dit is ook belangrijker - dat de inflatieverwachtingen nu laag zijn en stabiel, zodat de rijzende olieprijsen alleen tot dit moment invloed hebben gehad op de inflatie waarover men in de krant leest (CPI), terwijl de nominale lonen en de kerninflatie (CPI_{exFE}) nauwelijks veranderen. Het zou daarom zeer verrassend zijn, als OECD-landen opnieuw zouden lijden, zoals gebeurde in de jaren zeventig, onder een nachtmerrieachtige situatie waarbij lonen en prijzen volledig onbeheerst zich in een spiraalvorm zouden ontwikkelen en centrale banken zich gedwongen zouden zien over te schakelen op een strenge "besparingsmodus".

Wanneer het echter gaat om de invloed van veranderingen in de olieprijs, lijken de waarneming van spelers in het economisch veld en de verworven wijsheid van economen niet samen te vallen. Terwijl schattingen afgeleid van economische modellen lijken te wijzen op een redelijk bescheiden invloed op productie en inflatie, staan fluctuaties in de olieprijs centraal in het publieke debat en hebben deze een sterke invloed op het economisch vertrouwen.

In deze context was het vanzelfsprekend een speciaal hoofdstuk van deze *Outlook* te wijden aan de economie van de olie. Om beter te begrijpen waarom olie zo belangrijk is, is het noodzakelijk om niet alleen naar een korte termijn te kijken. In een wereld waarin mensen meer “naar voren kijken”, kan onzekerheid over verwachtingen ten opzichte van olie meer invloed hebben op de huidige economische situatie dan, laten we zeggen, de maandelijkse veranderingen in de marktprijs.

Hierbij suggereert de ervaring van de OECD dat de recente olieprijs wel degelijk sterk boven evenwichtsniveaus op de lange termijn lag, wat het mogelijk maakte dat er nog sterkere marktwerking uitging van de kant van het OPEC-kartel. Aan de aanvoerkant zijn er nog steeds belangrijke hulpbronnen beschikbaar, vooral onder OPEC-producenten, om te voorzien in de steeds groter wordende vraag naar olie en de efficiency van bestaande faciliteiten zou significant verbeterd kunnen worden. Verder zouden alternatieve energiebronnen ook al bij de huidige prijzen rendabel kunnen worden.

Dit betekent echter niet, dat de olieprijs snel terug zal vallen op de lage niveaus die drie of vier jaar geleden de overhand hadden. Allereerst kan mogelijk deze daling niet snel gebeuren in een context waarbij sterke geopolitieke onzekerheid en zich sterk bewegende hoge prijzen investeringen in nieuwe oliefaciliteiten onmogelijk maken. Ten tweede, als men verder dan de huidige situatie kijkt, zullen de olieprijsen ietwat dalen, maar zullen ze waarschijnlijk hoger blijven dan tijdens de negentiger jaren.

In deze wereld waarin olie lange tijd duurder zal zijn, zal de vraag die voortkomt uit dynamische opkomende economieën een sterke rol spelen bij het vormen van toekomstige prijzen. Het belang van opkomende economieën komt niet alleen voort uit hun groeiende aandeel in de economische groei in de wereld, maar ook - wat belangrijker is - uit het feit dat voor een bepaalde toename van activiteit hun vraag naar olie veel groter is dan het gemiddelde van de OECD. De olieprijs in de toekomst zal essentieel afhangen van de toekomstige vooruitgang in energiebehoud in opkomende economieën naar ook in de Verenigde Staten.

Het wijs beheren van niet—hernieuwbare natuurlijke hulpbronnen is niet de enige zaak die belangrijk is voor het duurzaam onderhouden van OECD-gemeenschappen. De publieke financiën in orde maken is ook van cruciaal belang voor het welzijn van toekomstige generaties. In lijn met eerdere ten geleides, is het zaak dat herhaald wordt dat gegeven bestaande budgettaire plannen, de meeste van de grootste OECD-landen geen substantiële vooruitgang boeken bij het verminderen van structurele tekorten. Dit is te betreuren in een context waarbij hervormingen op het gebied van pensioen en gezondheidszorg pijnlijke debatten oproepen en daarom alleen met problemen vooruitkomen.

Men zou natuurlijk kunnen hopen dat wijze individuen zouden reageren op de publieke spilzucht door meer moeite te doen te sparen en er is ook zeer zeker bewijs dat ook in deze richting wijst. Dit is inderdaad de boodschap die beschreven wordt in het speciale hoofdstuk die daaraan gewijd is in de *Economic Outlook* wat betreft de langetermijn effecten van belastingpolitiek. Maar in het algemeen is het zo dat het feit dat individuen sparen niet de publieke spilzucht compenseert en deze behoedzame reactie kan incidenteel verbonden zijn met nationale en historische omstandigheden. Dit is bijvoorbeeld nauwelijks merkbaar in het geval van de Verenigde Staten.

Wat blijkt is dat de rol van belastingbeleid de financiële druk die het gevolg is van de ouder wordende bevolking niet nog sterker te maken. Het gaat met name om deze lichter te maken en daarom de voordelen te realiseren van het tegenwoordig herstel om uiteindelijk een stapsgewijze maar ingrijpende besnoeiing te bereiken.

© OECD 2004

Deze samenvatting is geen officiële OESO-vertaling.

Reproductie van deze samenvatting is toegestaan, mits het OESO-copyright en de titel van de oorspronkelijke publicatie worden vermeld.

Meertalige samenvattingen zijn vertaalde uittreksels van OESO-publicaties die oorspronkelijk in het Engels en Frans zijn gepubliceerd.

Deze zijn gratis te verkrijgen via de Online Bookshop van de OESO
www.oecd.org/bookshop/

Neem voor meer informatie contact op met de eenheid OECD Rights and Translation,
Public Affairs and Communications Directorate.

rights@oecd.org

Fax: +33 (0)1 45 24 13 91

Eenheid rechten en vertaling OECD (PAC)
2 rue André-Pascal
75116 Parijs
Frankrijk

Bezoek onze website www.oecd.org/rights/

